

19.01.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**19 Ocak 2023
Perşembe**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

19 Ocak 2023 Perşembe

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- Afyon Kocatepe Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- İstanbul Sağlık ve Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Lonca Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği
- Toros Üniversitesi Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

- 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu Gereğince; İşkollarındaki İşçi Sayıları ve Sendikaların Üye Sayılarına İlişkin 2023 Ocak Ayı İstatistikleri Hakkında Tebliğ

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

- Anayasa Mahkemesinin 1/12/2022 Tarihli ve 2017/17428 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 23/11/2022 Tarihli ve 2019/721 Başvuru Numaralı Kararı
- Anayasa Mahkemesinin 23/11/2022 Tarihli ve 2019/37577 Başvuru Numaralı Kararı

UKON: Kırmızı et, bugünkü fiyatlarla pahalı olarak nitelendirilemez

Ulusal Kırmızı Et Konseyi (UKON) Başkanı Ahmet Hacıince, “Kırmızı etin 1 kilosuyla 1 kilo börek alınabiliyorsa, ancak 3 kilosuyla bir kilo baklava alınabiliyorsa bu durumda eti bugünkü fiyatlarla pahalı bir ürün olarak nitelendirmek hiçbir şekilde söz konusu olamaz.” dedi.

Ulusal Kırmızı Et Konseyi (UKON) Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Hacıince, yaptığı sektörel değerlendirmede bugünkü fiyatlarla kırmızı etin pahalı bir ürün olarak nitelendirilemeyeceğini söyledi.

2023 yılının girmesi ile birlikte kırmızı et fiyatlarının hızlı bir şekilde artmaya başladığı yönündeki haberler medya gündeminde yer almaya başladığına dikkat çeken Hacıince, “Dünyada olduğu gibi ülkemizde de büyük bir mücadelenin verildiği enflasyonist ortamda karkas et fiyatlarındaki artışın spekülatif mi? yoksa içinde bulunulan piyasa şartlarının doğal bir sonucu mudur? Sorularının karşılığının doğru tespit edilmesi gerekmektedir. Aksi halde sektörün temel taşı konumunda olan üreticilerimize ya da tüketicilerimize karşı haksızlık edilmesine ve onların zarar görmesine sebebiyet verilebilir.” diye konuştu.

Ulusal Kırmızı Et Konseyi olarak kırmızı et piyasasında oluşan maliyet ve karkas satış fiyatlarını düzenli bir şekilde takip ederek kamuoyu ile paylaştıklarını söyleyen Hacıince, son bir ay içinde yaşanan fiyat artışlarını da takip ettiklerini ve söz konusu artışların arka planını titiz bir şekilde araştırdıklarını vurguladı.

“Fiyatların pahalı olduğu yönünde bir değerlendirme yapmak mümkün değil”

Piyasa dinamikleri ile oluşan karkas satış fiyatlarının fiyat maliyet endeksine göre oluşup oluşmadığının tespit edilebilmesi için öncelikle karkas etin maliyetinin ortaya konulması, sonra da ortaya çıkan maliyetin satış fiyatı ile mukayesesinin yapılması gerektiğini belirten Hacıince, şunları kaydetti: “2022 yılı ocak ayında 40 TL/Kg olan yerli besilik sığır fiyatı yüzde 150 aratarak 100 TL/Kg seviyesine ulaşmıştır. Tarafımızdan yapılan hesaplamada, güncel canlı besilik sığır fiyatı 100 TL/Kg, besi yemi 6,2 TL/Kg ve saman 3 TL/Kg üzerinden hesaplamaya alınmış ve 1 Kg yerli sığır karkasının 124,8 Liraya mal olduğu tespit edilmiştir. Konseyimizin resmi sitesinde yayınlamış olduğu 12.01.2023 tarihli piyasa araştırmasında görüleceği üzere kombinalar ve kesimhanelerde karkas alım fiyatı 135,21 TL /Kg'dir. Görüleceği üzere, şu an ki karkas et fiyatı ancak maliyeti karşılayacak seviyeye ulaşmıştır. Girdilerdeki artışların üretim sürecine yansımaları ortaya koymak üzere yapılan araştırmalarımız kapsamında, 2022 yılı boyunca üretim yapıp piyasaya karkas veren bir besi işletmesinin satış verileri de incelenmiş; 348 Kg/BAŞ karkas ortalamalı sığırın satış hasılatının, ortalama 33.727 TL/BAŞ olarak gerçekleşmiş olduğu görülmüştür. Bu işletmenin 2022 yılında sattığı hayvanının yerine yerli dana koyabilmesi bugün için 280 Kg'lık bir besi danası için 28 bin TL harcaması gerekiyor. Kısaca geçtiğimiz yıl içerisinde sekiz ay beslenen ve kestirilen canlı 600 kiloluk bir sığırın yerine şuan ki fiyatlar ile ancak 280 kiloluk bir besi danası alınabilmektedir. Yaptığımız araştırmalar göstermektedir ki; maliyet ve satış fiyatı ilişkisi yönüyle şu anki karkas fiyatlarının pahalı olduğu yönünde bir değerlendirme yapmak kesinlikle mümkün değildir.”

“Kırmızı ette, diğer hayvansal ürünlerdeki kadar fiyat artışı yaşanmadı”

Kırmızı et fiyatlarındaki artışı diğer hayvansal ürün fiyatlarındaki artış ile kıyaslayarak değerlendirdiğinde kırmızı ette diğer hayvansal ürünlerdeki kadar artış olmadığını kaydeden Hacıince, 2022 yılı başı ile 2023 yılı başındaki fiyatlar esas alındığında, kaşar peynirinin kilosunun 40 TL'den 140 TL'ye yükselerek yüzde 250, beyaz peynirinin kilosunun 30 TL'den 110 TL'ye yükselerek yüzde 266, tereyağının 50 TL'den 215 TL'ye yükselerek yüzde 330, tavuk etinin 13 TL'den 33 TL'ye yükselerek yüzde 154, yumurtanın 1,2 TL'den 2,5 TL'ye yükselerek yüzde 108 oranında artış gösterdiğini aktardı. Hacıince, karkas sığır etinin ise 68 TL'den 135 TL'ye yükselerek sadece yüzde 98,5 oranında artış gösterdiğini bildirdi.

Bugün için bir kilo su böreğinin kilosunun 135 TL, baklavanın da 350- 400 TL olduğuna işaret eden Hacıince, “Her ne kadar bu ürünlerin de bir maliyeti varsa da, gebelikten besi sonuna kadar en az 24 ay büyük emek ve para harcanarak üretilen kırmızı etin 1 kilosuyla 1 kilo börek alınabiliyorsa, ancak 3 kilosuyla bir kilo baklava alınabiliyorsa bu durumda eti bugünkü fiyatlarla pahalı bir ürün olarak nitelendirmek hiçbir şekilde söz konusu olamaz. Tüketici nezdinde daha uygun fiyatlı et tüketiminin sağlanabilmesi için karkas satış fiyatlarının maliyetin altında tutmaya çalışmak yerine, her zaman için besi materyali ve yem gibi temel girdilerin düşürülmesine yönelik çalışma yapılmasının en doğru yaklaşım olacağı kanaatindeyiz. Ülkemizle birlikte tüm dünyada canlı hayvan ve karkas et fiyatlarının

yükselmesi sebebiyle ülkemizdeki et piyasasını regüle etmek amacıyla kasaplık hayvan veya karkas et ithalatı çözüme katkı vermeyecektir. Aksine üreticilerin yine tedirgin olmasını tetikleyecek ve uzun vadeli üretim dengesini bozacaktır.” şeklinde konuştu.

“Arz açığını kapatmak için kısmi olarak besilik dana ithalatı yapılabilir”

Gelecek yaz aylarında yaşanması muhtemel arz açığını kapatmak için kısmi olarak besilik dana ithalatı yapılabileceği önerisinde bulunan Hacıince, devamında şunları kaydetti: “Böylelikle boşalan besi çiftliklerindeki kapasitenin doldurulması sağlanabilir. Kırmızı etin ülkemizde sorun olmaktan çıkarılması için öncelikle, sığır eti tüketiminin ağırlık merkezi olmaktan çıkarılması, küçükbaş eti tüketiminin kırmızı et tüketimi içerisindeki payının yükseltilmesi gerekmektedir. Tek başına küçükbaş hayvan varlığının artırılması da bir çözüm olmayıp, mera alt yapısının korunması, geliştirilmesi ve artırılması en büyük zaruretler arasındadır. Küçükbaş hayvan eti tüketiminin özendirilmesi de sektörel sorumluluklarımız arasında yer almaktadır. Büyükbaş ve Küçükbaş hayvancılığın etkin bir şekilde desteklenmesi, projeksiyonların gerçek veriler üzerinden hazırlanması, ithalat politikalarının milli hayvancılık politikaları ile uyumlu olması sektörün istikrarı için temel zorunluluklardır.”

Bütçe giderlerinin sadece yüzde 1,3'ü tarıma: Tarımsal desteğin payı düştü

Tarımsal girdilerdeki devasa artışların yanında cüce kalan desteklerin bütçe giderindeki payı düştü. Küresel gıda fiyatlarında aşağı yönlü hareket sürerken Türkiye’de ise yüksek gıda enflasyonu gündemdeki yerini koruyor.

Küresel gıda fiyatları art arda dokuz aydır düşüyor. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü’nün (FAO) son verilerine göre dünya gıda fiyatları endeksi Aralık 2022’de bir önceki aya göre yüzde 1,9 düştü.

Buna karşın Türkiye’de yüksek gıda fiyatları ve üretici fiyatlarındaki gündemdeki yerini koruyor. Enflasyon matematik hesabıyla düşerken uygulanan ekonomi politikaları sonucu artan dövizle birlikte fiyatları yükselen ancak döviz gerilediğinde fiyatları düşmeyen gübre, mazot, ilaç, tohum, yem gibi girdilerle çiftçilerin maliyetleri fahiş şekilde yükseldi.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) tarafından yapılan araştırmaya göre, 2022’de girdilerde yüzde 100 ile yüzde 400 oranları arasında artışlar yaşandı. Tarımsal girdilerdeki devasa artışların yanında cüce kalan destekler ise anlamını yitirdi.

Hazine ve Maliye Bakanlığı’nın verilerine göre 2022 yılında bütçeden tarımsal desteklere 39,8 milyar TL ayrıldı. Bu tutar toplamda 2 trilyon 941 milyar liralık merkezi bütçe giderlerinin sadece yüzde 1,34’üne karşılık geliyor.

Tarım desteklerinde 2021 yılına göre yüzde 64,32’lik artış yaşanmış gibi gözükse de toplam bütçe giderleri içerisindeki payı azalmış durumda. 2021 yılında 1 trilyon 603 milyar liralık bütçe giderinin yüzde 1,5’ine denk gelen 24 milyar 214 milyon liralık

tarımsal destek ödemesi yapılmıştı. 2021’de bütçe giderlerinin yüzde 1,50’si tarım için harcanırken 2022’de bu oran yüzde 1,34’e geriledi.

Başka bir ifadeyle 2022’de kur korumalı mevduat sahiplerine ödenen 92,5 milyar liranın sadece 10’da 4’ü kadarı tarımsal destek ödemelerine aktarıldı.

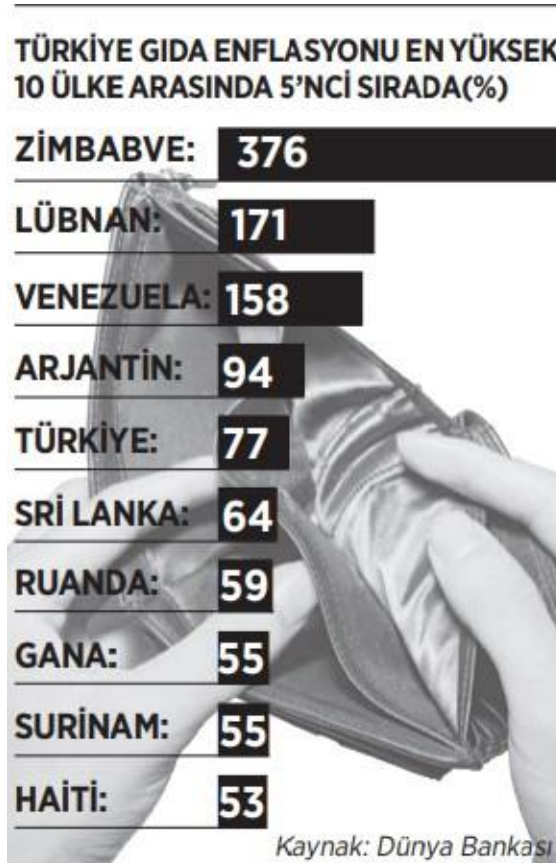
Çiftçiler ürünlerini pahalıya üretip neredeyse maliyet fiyatına satmak zorunda kaldı, tüketiciler ise artık ucuz ve kaliteli gıdaya erişemez oldu.

YASAYA UYULMUYOR

Öte yandan Türkiye’de tarımsal desteklerin düzenlenmesi için 2006 yılında çıkarılan Tarım Kanunu’nun 21. Maddesi’ne göre “Bütçeden ayrılacak kaynak, gayrisafi milli hasılanın yüzde birinden az olamaz”. Ancak AKP iktidarı bunu hiçbir zaman uygulanmadı.

2007-2023 yılları arasında çiftçilerin Tarım Kanunu’na göre alması gereken destek 715 milyar lira iken, ödenen 260 milyar lira olacak. Tarım Kanunu’nun 21. Maddesi’ne göre çiftçilere son 16 yılda ödenmesi gereken ama ödenmeyen destek miktarı 455 milyar liraya ulaşmış olacak.

Yasanın çıkışından sonraki yıl 2007’de tarıma ödenen destek dolar bazında 4 milyar dolar ve gayrisafi milli hasılanın yüzde 0,60’ı kadar oldu. 2023 yılında destek miktarı 54 milyar lira olarak öngörüldü. Bu durumda tarımsal desteklerin Gayrisafi Yurtiçi Hasıla (GSYİH) içindeki payı 2022 yılında yüzde 0,30 iken 2023 yılında yüzde 0,29 olacak. Tarımsal girdilerdeki üç katlık artışlar yanında bu destek anlamını yitirdi.

TARSİM 2023 yılına ilişkin bitkisel ürün yeniliklerini açıkladı

TARSİM 2023 yılı üretim sezonunda yapılan yenilikleri açıkladı.

Gelir Koruma Sigortası ile üreticilerin gelirlerini koruma altına alındığının belirtildiği açıklamada, “İlk kez 2021 yılında yüzde 60 devlet prim desteği ile ekmeklik ve makarnalık buğday ürünlerinde, pilot proje olarak Konya ilinin Cihanbeyli, Kadınhanı ve Karatay ilçelerinde uygulamaya aldığımız Gelir Koruma Sigortasını 2023 yılı üretim sezonunda Konya ili genelinde üreticilerimizin hizmetine sunduk” denildi. TARSİM’in yeniliklerinden bazıları şöyle;

Dolu riski tarife fiyatında 87 üründe yüzde 15 oranında 23 üründe yüzde 10 oranında, 24 üründe yüzde 5 oranında indirimler uygulandı. Buğday ve buğday sertifikalı tohumluk ürünü tarife fiyatında yüzde 6 indirim yapıldı.

Aynı adada/parselde hem Ağaç Sigortası hem Bitkisel Ürün Sigortası poliçesi bulunan üreticilerin Ağaç Sigortası poliçelerinde yüzde 5 oranında ağaç çift poliçe indirimi uygulaması getirildi. Kiraz ve vişne ürünlerinde teminat başlangıcı ilk çiçeklenme evresinden beyaz tomurcuk evresine alındı. Enginar ürününde don riski isteğe bağlı ek teminat olarak sigorta kapsamına alındı.

Fide dönemi kapsama alındı

Şeker pancarı, çerezlik kabak, domates, biber, patlıcan, kavun ve karpuz ürünlerinde ürünün fide ve yapraklanma döneminde meydana gelen ve yeniden ekim dikime

neden olan don riski teminatı isteğe bağı ek teminat olarak kapsama alındı. Alçak tünellerde yaban domuzu riskini teminat kapsamına alındı.

Alçak tünellerde yetiştirilen domates, biber, patlıcan, kavun, karpuz fide döneminde yeniden ekim ve dikime neden olacak don riski isteğe bağı ek teminat olarak kapsama alındı. Kivi ürününde müşterek sigorta oranı yüzde 30'dan yüzde 20'ye düşürüldü. Erik ürününde muafiyet oranı yüzde 20'den yüzde 15'e düşürüldü, kayısı ürününde müşterek sigorta oranı yüzde 35'ten yüzde 30'a düşürüldü.

Şeker pancarı sertifikalı tohumluk üründe teminat dönemini "şeker pancarı sertifikalı tohumluk üründe tohum hasadı ile biter" olarak genişletildi. Örtü onarım masraf tutarı 250 liradan 1000 liraya yükseltildi. Jeotermal kaynak kullandığı tespit edilen seralarda toplam poliçe primi üzerinden yüzde 5 oranında indirim uygulaması başlatıldı.

Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası kapsamında süt sığırları tarife fiyatında yüzde 6, besi sığırlarında yüzde 5 indirim uygulandı.

Merkez'den bankalara ticari kredi ikazı

TCMB, bankalara ilettiği yazı ile yapılan düzenlemeleri dolaşarak “yapılandırma, temdit/ ödeme planı ve faiz değişikliği ücreti” şeklindeki ek ücretlerle ticari kredi maliyetlerini artıran uygulamalara son vermelerini istedi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'ndan (TCMB) bankalara ticari kredi uyarısı geldi. TCMB'nin bankalara gönderdiği ve Reuters tarafından görülen yazıda, “Gerçekleştirilen denetim faaliyetlerinde, düzenlemeleri dolaylı yoldan aşarak ticari kredi maliyetlerini artırıcı uygulamalara gidildiğine yönelik bulgular tespit edilmiştir. Özellikle bazı bankalar tarafından ticari kredilerin kısa sürelerle temdit edilmesi suretiyle, halihazırda azami sınır öngörülmemiş olan ‘Yapılandırma, Temdit/Ödeme Planı ve Faiz Değişikliği Ücreti’ kalemi çerçevesinde ücret tahsil edildiği saptanmıştır” denildi.

Adlarının açıklanmasını istemeyen iki bankacı ise TCMB'nin “aşırı” olarak nitelediği ücretlendirmenin genişleyen kredi-mevduat faizi makasından kaynaklandığını ifade etti.

İlave düzenleme sinyali

Reuters'a bilgi veren bir bankacı, “Verdiğimiz kredinin faizi görece düşük, krediyi fonladığımız mevduatın faizi ise yüksek. Mevduat ile kredi faiz makası açıldığı için maliyetler ancak böyle telafi edilebiliyor” dedi. TCMB bankalara ilettiği yazıda “Uygulamalara devam edilmesi halinde aşırı ücretlendirmenin önlenmesi, öngörülebilirliğin ve şeffaflığın artırılması amaçları çerçevesinde ilave

düzenlemelerin yapılmasına yönelik ihtiyaç doğabilir.” denildi.

TCMB, ilgili işlemlerin kısa aralıklarla gerçekleşmesinin ve kısa vadeler için yüksek temdit ücretleri uygulanmasının yıllık bazda “aşırı ücretlendirmeye” yol açtığına dikkat çekti.

Banka ilgili ücretin kredi kullandırım ücreti için öngörülen azami sınırlardan kopuk olmaması gerektiğini de belirtti. TCMB uygulamaların sektör geneline “yaygın olmadığını” da belirtti.

Kredi-mevduat faizi makası mevduat lehine açılıyor

Kredi ve mevduat arasındaki faiz makası aslında doğası gereği geleneksel olarak kredi lehine seyir izlerken, 25 Kasım-2 Aralık 2022 haftası uygulamadaki para politikası nedeniyle 2019 yılından bu yana ilk kez mevduat lehine dönmeye başladı. Merkez Bankası’nın açıkladığı bankaların mevduata uyguladığı azami faiz oranları ve bankalarca açılan kredilere uygulanan ağırlıklı ortalama ticari kredi faizleri verilerine göre 1 Temmuz 2022’de kredi faizleri yüzde 29.62, mevduat faizleri ise 17.15 seviyelerindeyken kredi faizimevduat faizi makası 12.47 ile en yüksek seviyesine ulaşmıştı. Fakat bu tarihten itibaren makas giderek daralmaya başladı. Ve makas en son 18-25 Kasım 2022 haftasında son defa kredi lehine bir makas ortaya koydu. Bu haftadan sonra mevduat faizleri kredi faizlerini geride bırakırken makas da her geçen hafta açılmaya devam etti. Burada önemli bir noktanın altını çizmekte fayda var. Bu makas, tamamen Merkez Bankası’nın açıkladığı ve bankaların TL mevduata uyguladığı faiz oranları baz alınarak hesaplanan bir veri. Fakat fiili olarak TL mevduat faizlerinde özellikle Liralaşma stratejisi çerçevesinde getirilen düzenlemeler nedeniyle bankalar TL mevduata verdiği faizleri hızla yüzde 30 seviyelerinin üzerine taşımaya başladı. Bu da fiili olarak aslında kredi-mevduat faizi makasının mevduat lehine 16 puana ulaştığı anlamına geliyor.

IEA: Küresel petrol talebi rekor seviyeye ulaşacak

Uluslararası Enerji Ajansı, küresel petrol talebinin, geçen yıla kıyasla günlük bazda 1 milyon 870 bin varil artışla günlük 101 milyon 720 bin varile ulaşmasının beklendiğini bildirdi.

Uluslararası Enerji Ajansı (IEA), küresel petrol talebinin bu yıl günlük 101 milyon 720 bin varil ile rekor seviyeye ulaşacağını öngörüyor.

IEA bugün yayımlanan aylık petrol piyasası raporunda, bu yıl için küresel petrol talebine yönelik tahminini bir önceki tahminine göre günlük 80 bin varil artırarak yukarı yönlü revize etti.

Buna göre, küresel petrol talebinin bu yıl geçen yıla kıyasla günlük bazda 1 milyon 870 bin varil artışla günlük 101 milyon 720 bin varile ulaşması bekleniyor. Bu miktar tüm zamanların en yüksek seviyesi olarak dikkati çekiyor.

Talebin OECD bölgesinde geçen yıla göre 470 bin varil artarak 46 milyon 420 bin varil, OECD dışı ülkelerde ise 1 milyon 400 bin varil artarak 55 milyon 300 bin varil olacağı hesaplanıyor.

Küresel petrol talebinde beklenen söz konusu artışın yaklaşık yarısının Kovid-19 kısıtlamalarının kaldırıldığı Çin'den geleceği değerlendiriliyor.

Jet yakıtının ise günlük yaklaşık 840 bin varil artışla en büyük büyüme kaynağı olmaya devam edeceği öngörülüyor.

Küresel petrol arzı Aralık'ta azaldı

Rapora göre, günlük küresel petrol üretimi geçen ay bir önceki aya göre 860 bin varil azalarak 101 milyon 10 bin varile geriledi.

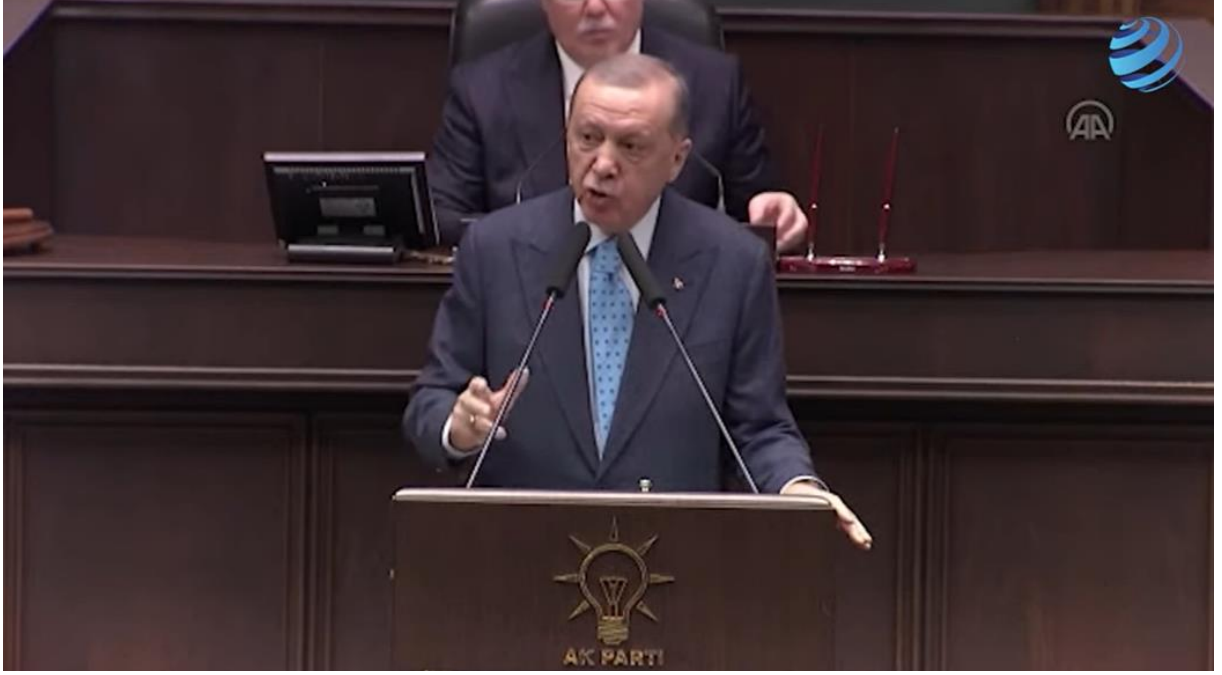
OPEC'in günlük ham petrol üretimi ise Aralık 2022'de bir önceki aya göre 40 bin varil azalarak 29 milyon 19 bin varil oldu. Bu dönemde ham petrol dışındaki diğer konvansiyonel olmayan OPEC üretimi de günlük 5 milyon 290 bin varil olarak kayıtlara geçti. Böylece OPEC'in günlük petrol üretimi geçen ay 34 milyon 480 bin varil olarak gerçekleşti.

OPEC dışı ülkelerin günlük petrol üretimi ise söz konusu dönemde önceki aya göre günlük yaklaşık 780 bin varil azalarak 66 milyon 520 bin varil oldu.

Üretimdeki düşüşte, ABD'nin büyük bir kesimini etkisi altına alan kar fırtınası nedeniyle sekteye uğrayan petrol faaliyetleri etkili oldu.

Erdoğan seçim için 14 Mayıs'ı işaret etti: Milletimizin desteğine talibiz

Partisinin Meclis grup toplantısında konuşan Erdoğan, "Rahmetli Menderes 14 Mayıs 1950'de 'Yeter söz milletin' demiş ve sandıktan büyük bir zaferle çıkmıştı. Biz de yeter söz de karar da gelecek de milletindir diyerek 2023'te milletimizin desteğine talibiz." dedi.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, partisinin TBMM Grup Toplantısı'nda konuştu.

Erdoğan, Türkiye'nin en büyük sorunu olan enflasyonun düşüşe geçtiğini söyleyerek şunları kaydetti:

"2022'yi yüzde 64 ile kapattığımız enflasyonun inşallah önümüzdeki aylarda yüzde 50'lere, yüzde 40'lara, yüzde 30'lara doğru hızla düştüğünü hep birlikte göreceğiz. Çünkü enflasyona sebep olan tuzakları bozduk, oyunları boşa çıkardık, hesapları altüst ettik, tedbirlerimizi aldık, mekanizmalarımızı kurduk. Artık hem dışarda hem içerde herkes Türkiye'nin faiz-kur-enflasyon şer üçgeniyle teslim alınamayacağını gördü. Yaşanan sıkıntılı sürecin çalışanlarımızdan esnaf ve sanatkarlarımıza kadar milletimizin farklı kesimlerine ödettiği bedellerin telafisini de süratle yaptık, yapıyoruz. Bu amaçla asgari ücrette, memur ve emekli maaşlarında yüksek oranlı artışlara gittik, ek gösterge düzenlemesini tamamladık, sözleşmelilere kadro verdik, emeklilik için yaşı bekleyenlerin taleplerini karşıladık, sosyal yardım yelpazesini genişlettik, vatandaşlarımızı uygun şartlarda ev sahibi yapmaya yönelik konut kampanyaları düzenledik, sanayicimizi, ihracatçımızı, esnaf ve sanatkarımızı, çiftçimizi, velhasıl

üreten herkesi destekledik. İstihdamı 31,6 milyonla tarihimizin en yüksek seviyesine çıkardık."

Seçim açıklaması

Konuşmasında takvime göre haziranda yapılması gereken seçimle ilgili Erdoğan, "Rahmetli Menderes 14 Mayıs 1950'de 'Yeter söz milletin' demiş ve sandıktan büyük bir zaferle çıkmıştı. Biz de yeter söz de karar da gelecek de milletindir diyerek 2023'te milletimizin desteğine talibiz." dedi.

Erdoğan, "Milletimiz 73 yıl sonra aynı gün, altılı masa diye karşımıza çıkan bu darbe şakşakçılarına, kifayetsiz muhterislere yeter diyecektir." diye konuştu.

Erdoğan, "Milli iradenin en yüksek makamı olan Meclisimizden meydan okuyorum; ne yaparsanız yapın yine başaramayacaksınız." ifadesini kullandı.

"Altılı masa işi çıktığından beri oraya bulaşan herkesin çamur siyaseti yarışına girişmelerini esefle takip ediyoruz." diyen Erdoğan, "Bir ülkenin ordusuna ve savunma sanayine ancak bunları kendine tehdit olarak görenler saldırır." şeklinde konuştu.

Erdoğan, konuşmasında muhalefet liderlerine tepki gösterdi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'na, "Sen ne savunma bakanımıza ne kuvvet komutanlarımıza hakaret edecek çapta değilsin, önce haddini bil." diyen Erdoğan, DEVA Partisi lideri Ali Babacan'a, "Sen git çocuk bezi satmaya devam et, home tekstil üretmeye devam et. Üzgünüm, 15 sene yanımda bulundu ama demek ki benden bir şey alamadı." Gelecek Partisi lideri Ahmet Davutoğlu'na, "Bunların vakfına üniversite tahsisi yaptık, ne zaman ki başbakanlık koltuğuna oturdu, bilabedel vakfına mülk edindi. Bunun bir örneği yok." İYİ Parti lideri Meral Akşener'e yönelik ise, "Hanımefendi, Erdoğan'ın ve arkadaşlarının başörtüsü konusunda istismarcı olup olmayacağını benim milletim gayet iyi bilir. ifadelerini kullandı.

Çavuşoğlu: Rusya-Ukrayna savaşında şartlar değişti

ABD'de Türk vatandaşlarıyla bir araya gelen Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, gündeme dair açıklamalarda bulundu. Ukrayna-Rusya savaşında ateşkes için epeyce yol alındığını söyleyen Çavuşoğlu, gelinen noktada ise savaşın uzadığını ve müzakare edilecek alanların arttığını söyledi.

Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Türkiye'nin çabalarıyla Rusya ve Ukrayna savaşının başında müzakerelerde önemli bir mesafe katedildiğini ancak savaşın uzadığını, şartların değiştiğini ve müzakere edilecek farklı boyutların ortaya çıktığını söyledi.

Bakan Çavuşoğlu, Türkiye-ABD Stratejik Mekanizması Bakanlar Toplantısına katılmak üzere geldiği ABD'de, Türkiye'nin Washington Büyükelçiliği konutunda Türk vatandaşlarıyla bir araya geldi.

Türk-Amerikan heyetleri arasındaki görüşmeyi değerlendiren Çavuşoğlu, Türkiye ile ABD arasında özellikle enerji alanında önemli işbirliği fırsatları olduğunu ifade etti.

Rusya-Ukrayna savaşı

Heyetler arasında birçok konuyu görüştüklerini aktaran Çavuşoğlu, Ukrayna-Rusya savaşını da ele aldıklarını belirtti.

Çavuşoğlu, savaşı durdurmanın sadece Türkiye'nin elinde olmadığını ancak Türkiye'nin başından beri barışa aracılık etmeye çalıştığını söyledi.

Türkiye'nin bir taraftan arabuluculuk çabalarını devam ettirirken diğer taraftan Karadeniz Tahıl Anlaşmasının sorunsuz işlemesi, taraflar arasında esir takasının devam etmesi, Zaporijya nükleer santrali konusunda herhangi bir risk oluşmaması ve ABD ile Rusya'nın nükleer silah kullanmaması için görüşmeler yapmaya devam ettiğini anlatan Çavuşoğlu, şöyle konuştu:

"(Rusya-Ukrayna arasında arabuluculuk konusunda) Başlangıçta epeyce mesafe katetmiştik. Hatta tarafların en azından bir ateşkes için yakınlaştığı malumlarınız. Kendileri de açıklamışlardı ama şimdi savaş uzadı, şartlar değişti, daha karmaşık hale geldi. Farklı boyutlar var. Müzakere edilecek çok daha farklı alanlar gelişti maalesef."

Esed rejimi ile görüşme

Türkiye'nin Suriye'deki Beşar Esed rejimi ile görüşmesine de değinen Çavuşoğlu, şu değerlendirmede bulundu:

"Türkiye olarak bölgemizde barış istiyoruz. Son zamanlarda Suriye'deki rejimle de siyasi çözümün, daha doğrusu elde edemediğimiz siyasi sürecin canlandırılması ve neticeye ulaşması için bir süreç başlattık Suriyelilerin sadece Türkiye'dekiler değil, evlerine dönmelerini istiyoruz."

Türk dünyası ile ilişkiler

Türkiye'nin öte yandan Türk dünyası ile de ilişkilerini güçlendirdiğini anlatan Bakan Çavuşoğlu, Türk Devletleri Konseyini Türk Devletleri Teşkilatına dönüştürdüklerini ve Semerkand'daki zirve ile de teşkilatın hukuki alt yapısını güçlendirdiklerini ifade etti.

Çavuşoğlu, teşkilatın tüm kurumlarını aynı çatı altında topladıklarını belirtirken, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) de gözlemci olarak teşkilata katıldığını hatırlattı.

KKTC'nin anayasal adıyla gözlemci olmasının ada için önemli olduğuna değinen Bakan Çavuşoğlu, "Teşkilatın Akdeniz'de bağlarını güçlendirmek bakımından da bu çok önemli. Şimdi herkes dikkatini buraya vermeye başladı. Türk Devletleri Teşkilatına Gözlemci olmak isteyen çok ülke var. Bunun da koşullarını kriterlerini belirledik." dedi.

Çavuşoğlu, Rusya-Ukrayna savaşından dolayı kuzey enerji koridorunun alternatif olarak ortadan kalkması ile birlikte doğu-batı orta koridorun gerek enerji gerekse ulaştırma, lojistik ve ticaret bakımından önemini arttığını ve Türkiye'nin de bunu değerlendirdiğini kaydetti.

Türkiye'nin Azerbaycan, Kazakistan ve Gürcistan ile doğu-batı orta koridor konusunda üçlü ve dörtlü mekanizmalar kurduğunu ifade eden Çavuşoğlu, "Umarım Ermenistan da bu sürece dahil olur. Yani barış yolunda samimi adımlar atar. Son zamanlarda müzakerelere yönelik maalesef geri adımlar gördük. Bugün (ABD Dışişleri Bakanı) Blinken, (Ermenistan Başbakanı Nikol) Paşinyan'ın samimi

19.01.2023

olduğunu söyledi ama bunu sözle değil eylemle de görmek istiyoruz." ifadelerini kullandı.

Türkiye ile Ermenistan arasındaki normalleşme sürecini hatırlatan Çavuşoğlu, "Şunu söyleyebilirim, rahatlıkla kardeş, can Azerbaycan adına da söyleyebilirim. Türkiye ve Azerbaycan normalleşme konusunda samimi." değerlendirmesinde bulundu.

Çavuşoğlu, ayrıca Türkiye'nin dünyadaki çatışma ve krizlerin yüzde 60'ının bulunduğu bir bölgede yer aldığını ve sadece kendi bölgesinde değil aynı zamanda Latin Amerika ve Afrika gibi başka bölgelerde de krizlerin çözümüne katkı sağlamaya çalıştığını söyledi.

Kişi başına gelir 12 bin dolar, peki ya diğer dengeler?

Alaattin AKTAŞ

19 Ocak 2023 Perşembe

Kişi başına gelir bu yıl 12 bin dolara nasıl çıkar?

✓ Nüfus azalmayacağına göre ya cari fiyatlarla GSYH öngörülenden çok artacak ya dolar kuru tahmin edilenin çok altında kalacak.

✓ GSYH'nin cari fiyatlarla çok artması, sabit fiyatlara göre büyüme yüzde 5 beklendiğine göre, enflasyonun çok yükselmesi demek.

Maliye Bakanı Nureddin Nebati 2022 yılının bütçe gerçekleşmesini açıklarken kişi başına gelire ilişkin olarak yeni tahmin ve hedeflerden söz etti. Nebati, orta vadeli programda 9.485 dolar olarak tahmin edilen 2022 yılının kişi başına gelirinin 10 bin dolar olarak beklendiğini, yine orta vadeli programda bu yıl için 10.071 dolar olarak öngörülen gelirin 12 bin dolara ulaşmasının öngörüldüğünü söyledi.

Kişi başına gelirin artmasından ve tahminin de, öngörülenin de üstüne çıkılmasından kim rahatsız olur, tabii ki bu açıklama memnuniyet yarattı. Her ne kadar daha dört buçuk ay önce açıklanmış olan orta vadeli programda sapma görülmesi pek hoş değilse de, en azından bu sapma olumlu yönde olduğu için fazla sorun edilmedi.

Ama özellikle 2023'e ilişkin revizyon dikkat çekecek boyuttaydı ve 12 bin dolara nasıl çıkılabileceğine dönük soru işaretleri vardı.

Kişi başına gelir nasıl olacak da 2022'de tahminin, 2023'te hedefin üstüne çıkacak?

	2022			2023		
	Tahmin	Mevcut	Varsayım	Hedef	Varsayım-1	Varsayım-2
a- GSYH (Milyar TL-Cari fiyatlarla)	13.429	13.429	14.093	18.654	18.654	22.247
b- Yıl ortalaması dolar kuru	16,62	16,56	16,56	21,52	18,04	21,52
c- GSYH (Milyar \$-Cari fiyatlarla) (a/b)	808	811	851	867	1.034	1.034
d- Yıl ortası nüfus (Bin kişi)	85.142	85.142	85.142	86.128	86.128	86.128
e- Kişi başına gelir (Dolar) (c/d)	9.485	9.525	10.000	10.071	12.000	12.000

Doluya koysan almıyor!

Çıkardım sayıları ve bazı varsayımlarda bulundum. Tam bir "**doluya koysan almıyor, boşa koysan dolmuyor**" durumu!

2022'ye ilişkin revizyonun daha anlaşılır bir yönü var ve bu revizyonu izah etmek kolay; ama 2023 için durum çok farklı.

Bir kere OVP'deki tahminlerde 2022'nin ortalama dolar kuru 16.62 olarak yer alıyordu, oysa gerçekleşme 16.56 oldu. OVP'de 9.485 dolar olarak yer verilen kişi başına gelir tahmini, kurun daha düşük gerçekleşmesi sayesinde kendiliğinden 9.525 dolara çıktı.

Peki 10 bin dolara nasıl ulaşılacak?

Kur sabit, nüfus değişecek değil, demek ki cari fiyatlara göre olan GSYH tahmin edilen 13.4 trilyon lirayı aşarak 14.1 trilyon düzeyinde gerçekleşecek. Bu şekilde kişi başına gelir 10 bin doları bulacak.

2023 çok sorunlu...

Ama 2023 için dengeleri oluşturmak hiç de kolay değil. Daha doğrusu ortada pek denge diye bir şey yok ki...

Kişi başına geliri hesaplarken iki büyüklükte oynama olabilir:

Cari fiyatlara GSYH ve yıllık ortalama dolar kuru.

Nüfus azalacağı için kişi başına gelir yukarı gidemeyeceğine göre değişebilecek büyüklükler bunlar.

2023 için iki varsayımda bulundum.

Bunların ilkinde GSYH büyüklüğüne ilişkin hedefi sabit tuttum; 18.7 trilyon lira. Bu büyüklükteki bir GSYH'nin döviz karşılığının, kişi başına 12 bin dolara denk düşmesi için, 1 trilyon 34 milyar dolar olması gerekiyor. Ama "**küçük**" bir sorun var; 18.7 trilyon liranın karşılığının 1 trilyon 34 milyar dolar olması için yıl ortalamasındaki dolar kurunun 18.04 olarak gerçekleşmesi gerekiyor.

Mümkün mü, eğer kuru yıl içinde geriletebilirsek, neden olmasın!

İkinci varsayım ne diyor?

İkinci varsayımda değiştirebileceğimiz iki büyüklükten döviz OVP'de öngörüldüğü gibi 21.52'de sabit tutup GSYH'yi büyüttüm.

Eğer GSYH 22.2 trilyon liraya çıkarsa ve dolar kuru da OVP'de öngörülen 21.52 düzeyinde oluşursa kişi başına gelir 12 bin dolar olacak.

Buraya kadar çok basit geldik.

Geldik de, bu büyüklükler oluştuğunda başka göstergeler çok tuhaf bir hal alacak.

Neler olacak neler...

Önce OVP'deki hedefi hatırlayalım...

2023'teki GSYH hedefi, 2022'deki tahmine göre yüzde 39'luk bir artışa işaret ediyor. Yani hedef-tahmin sütunları. 2023 yılı büyüme hedefi yüzde 5, buna göre GSYH deflatörü, yani yıllık ortalama fiyat artışı yüzde 32.3 olarak varsayılıyor. Buraya kadar sorun yok.

Şimdi gelelim 12 bin doların yan etkilerine...

GSYH'nin 22.2 trilyon, dolar kurunun da 21.52 olduğunu ve kişi başına gelirin 12 bin dolara çıktığını varsayalım. Yani varsayım-2... İşte bu durumda hani ilacın beklenmeyen yan etkileri olur ya, burada beklenmeyen değil, beklenen ve çok fena yan etkiler ortaya çıkacak.

2023 varsayımını 2022'nin varsayımı ile kıyaslamak durumundayız.

- GSYH 14.1 trilyondan 22.2 trilyona çıkarken yüzde 58 artacak.
- Deflatörü OVP'de öngörüldüğü gibi yüzde 32.3 alırsak, 2023'ün sabit fiyatlara göre büyüme hızı, sıkı durun tam yüzde 19.4 olacak.
- Sabit fiyatlarla yüzde 19'u aşan bir büyüme olmayacağı ortada. Büyümeyi yüzde 5 alırsak, cari artış da yüzde 58 olacaksa, bu durumda deflatör, yani yıllık ortalama fiyat artışı yüzde 32.3 değil, yüzde 50.4'e çıkacak.

Başka olasılıklar da var tabii ki. Döviz kuru OVP'de öngörülen 21.52'in biraz altında oluşur, cari fiyatlara göre büyüme hızı yüzde 58 değil de daha düşük olur, bu şekilde de 12 bin dolara yaklaşılabilir.

Ama sorunsuz bir 12 bin dolar, şu koşullarda pek mümkün görünmemektedir.

Abdulkadir Selvi

Erdoğan'ın seçim kampanyasının ipuçları

6'lı masa henüz cumhurbaşkanı adayını belirlemedi ama Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan seçim tarihini ilan etti bile.

13 Mart'ta seçim kararı alınacak, Türkiye 14 Mayıs 2023 tarihinde sandık başında olacak. 14 Mayıs 1950 tarihindeki seçimin kararı CHP grubunda 21 Mart'ta alınmış.

14 Mayıs'a DP, "Yeter söz milletindir" sloganıyla girmişti. Siyasi tarihimize damga vuran "Yeter söz milletindir" afişini hazırlayan Selçuk Milar ise mimardı. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Mesleki ve Teknik Eğitim Müsteşarlığı'nda çalışıyordu. Devrin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından makamına çağrılarak önce tebrik edilmiş, ardından da Urfa'da bir şantiyeye sürülmüştü. O da çareyi istifa etmekte bulmuştu.

PATENTİNİ ALDI

Muhalefetin ittifakının adı Millet İttifakı olduğu için AK Parti çevrelerinde, "Yeter söz milletindir" sloganının muhalefet tarafından kullanılacağı görüşünde olanlar vardı. Ancak Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Yeter, söz de karar da gelecek de milletindir" dedi. Böylece bu sloganın siyasi patentini almış oldu.

MENDERES VURGUSU

Dikkat ettiniz mi, Erdoğan, 14 Mayıs tarihini Menderes üzerinden açıkladı. "Rahmetli Menderes 14 Mayıs 1950'de 'Yeter söz millet'in' demiş ve sandıktan büyük bir zaferle çıkmıştı. Milletimiz 73 yıl sonra bir kez daha aynı gün 6'lı masa adıyla karşımıza çıkan darbe şakşakçılarına yeter diyecektir" dedi.

Menderes vurgusu önemliydi. Çünkü 14 Mayıs sadece tek parti iktidarı karşısında milli iradenin şahlanması değildir, aynı zamanda Menderes çağrışımı yapar.

14 Mayıs'ta Menderes'i görenler 27 Mayıs'ta idam edilen şehit Başbakan'ı anlar.

Menderes 27 Mayıs'ın idam ettiği şehit Başbakan. Erdoğan ise 15 Temmuz'da 27 Mayıs'la başlayan darbe geleneğine son vermiş olan lider. 15 Temmuz'da darbeye karşı direnen halkımız, "Menderes'i astınız, Özal'ı zehirlediniz ama Erdoğan'ı yedirmeyiz" demedi mi?

AKŞENER DESTEK VERECEK Mİ?

Cumhurbaşkanı Erdoğan 14 Mayıs tarihini ilan edince Meral Akşener, "Mayıslar bizimdir" diye bir tweet attı. Bu durum "İYİ Parti seçimlerin öne alınmasına destek verecek mi?" sorusuna yol açtı.

Eğer İYİ Parti destek verirse Cumhurbaşkanı'nın seçimlerin öne çekmesine gerek kalmaz. Ama yeni bir gelişme olmazsa AK Parti'de hazırlık, Cumhurbaşkanı tarafından seçim kararı alınacağı yönünde.

MEYDAN OKUMA

Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Dünya beşten büyüktür" diyerek, Davos'ta "One minute" çekerek küresel sisteme meydan okuyan bir lider. Ancak iç siyasette pek fazla meydan okumaz. En azından Kılıçdaroğlu gibi bakanlıkların kapısına dayanmıyor.

Ama Erdoğan dünkü grup konuşmasında, "Buradan milli iradenin en yüksek makamı olan Meclis'imizden meydan okuyorum; ne yaparsanız yapın, yine başaramayacaksınız" dedi.

Belli ki AK Parti seçim kampanyasını Erdoğan'ın güçlü liderliği üzerine kuracak.

BİRBİRLERİYLE KAVGALILAR

Erdoğan'ın karşısında 6 lider var. Bunların hepsi birbiriyle kavgalı.

Kılıçdaroğlu, adaylığına destek vermediği için Akşener'den rahatsız.

Akşener ise Hüseyin Baş'ı masaya oturtma operasyonunu engellediği için Temel Karamollaoğlu'nu istemiyor. Ali Babacan'dan rahatsız, Gültekin Uysal'ın masada Kılıçdaroğlu'nun sözcüsü gibi hareket etmesine tepkili.

Davutoğlu, Kılıçdaroğlu'nun kazanamayacağına inanıyor, bir CHP milletvekiline, "O Alevi kazanamaz" demiş. Zaten Ali Babacan'la araları kötü. Ali Babacan ise başta Akşener olmak üzere alayından rahatsız.

Bu tablo karşısında Erdoğan neden meydan okumasın?

6'LI MASANIN İMAJI

Son günlerde yaşanan tartışmalarla birlikte 6'lı masanın imajı çok büyük zarar gördü. 6'lı masanın adı artık kriz masası oldu.

Erdoğan da 6'lı masayı krizden vurdu. "Bunlar da her hafta bir yenisini sergiledikleri kavgalarıyla milletimize bir çeşit siyasi dejavu yaşıyor, eskiden bu işlerin nasıl yürüdüğünü hatırlatıyorlar" dedi.

6'lı masanın kendine yaptığını AK Parti yapamazdı. AK Parti "Bunlar geçmişin koalisyon krizlerini yaşatacaklar" dese belki bu kadar inandırıcı olmazdı. Ama 6'lı masa AK Parti'ye ihtiyaç bırakmadı.

TÜRKİYE YÜZYILI

CUMHURBAŞKANI Erdoğan, "Türkiye Yüzyılı" çıkışı yapmıştı. Olumlu geri dönüşler alındı. AK Parti'nin seçim kampanyasını "Türkiye Yüzyılı" teması üzerine kuracağı anlaşıldı. Akıllı bir tercih. Ama çok erişilmez bir kampanya olmamalı. İnsana dokunma ihmal edilmemeli. Çünkü insanlar günlük yaşar. Onun yüzyılı, o gün cüzdanında ne olduğudur.

DURGUNDU AÇILDI

Cumhurbaşkanı Erdoğan'la ilgili bir gözlemimi paylaşmak istiyorum. Erdoğan grup toplantısına Azerbaycan'da geçirdiği kazadan 90 gün sonra ilk kez Meclis'e gelen Binali Yıldırım'la birlikte geldi. AK Partililer Binali Yıldırım'ı özlemişler. Bağlılarına bastılar. Erdoğan, kürsüye çıktığında biraz durgun bir havası vardı. Ancak konuştukça açıldı. Salonu coşturdu. Milletvekilleri sık sık ayağa kalkarak alkışladılar. Liderlik böyle bir şey işte. Erdoğan'ı devireceğini söyleyenler meydanlarda yok. 20 yıldır seçim kazanan Erdoğan daha seçim kampanyası başlamadan 64 ilde miting yapmış.

BABACAN VE DAVUTOĞLU MESELESİ

Erdoğan'ın hedefinde ilk kez Ali Babacan ve Ahmet Davutoğlu vardı. Babacan'a "15 yıl yanımda bulundu demek ki benden bir şey alamadı" dedi. "Sen git çocuk bezi

sat” diye seslendi. Davutoğlu’nu İstanbul Şehir Üniversitesi’ni kendi kurduğu vakfın üzerine geçirmeye çalışmakla suçladı.

Tabii isimlerini vermedi. Bir ara, “6’lı masadaki birilerini masaya Erdoğan mı gönderdi, diyorlar. İşim gücüm yok, bunlarla mı uğraşacağım?” diye dalgasını geçti.

Babacan ve Davutoğlu, AK Parti’den ayrıldıkları için Cumhurbaşkanı Erdoğan onları eleştirirken duygu dünyasını ölçmeye çalıştım. Belli ki gözünden de gönlünden de çıkarmış.

Siz şimdi Erdoğan’ın yerinde olun. Davutoğlu’nu Dışişleri Bakanlığı’na getirip Başbakan ve Genel Başkan yapın, Ali Babacan’ı, herkesin, “bebecan” diye hafife aldığı dönemlerde Başbakan Yardımcısı yapın, sonra onlar size Kılıçdaroğlu’ndan daha ağır bir dille saldırınsınlar.

İnsan bundan hayıflanmaz mı? Erdoğan’da gördüğüm, hayıflanmamış bile. O kadar değersiz görüyor.

Esfender KORKMAZ

Hükümet konut rantı yarattı

19 Ocak 2023 Perşembe

Baştan beri AKP Hükümetleri, konut sektörünü rant alanı olarak kullandı. Aynı zamanda, TOKİ kanalı ile bazı müteahhitlere ve kamuoyunda tartışılan bazılarına gelir ve servet transferi yaptı.

TOKİ ve İstanbul Belediyesi'nde KİPTAŞ yandaşlara konut yaparak, kamu imkanlarını siyasi popülizmde kullandı. KİPTAŞ'ın nerede ve kimlere konut yaptığını herkes biliyor. Söz gelimi, Dudullu TEM üstündeki Yeşil Vadi Konakları, resmen yandaşlara tahsis edildi. Çekmeköy'den gelen yol genişletilmesin diye de yola yakın cami yapıldı. Gerçekte ise cami için daha elverişli ve daha geniş alanlar vardı.

Görevi sosyal konut yapmak olan TOKİ'ye imar yapma yetkisi de verildi. Müteahhitler belediyelerden imar izni almak için bir yıl uğraşüyor. TOKİ altyapısına bakmadan, çevre problemine bakmadan, bir gecede proje onaylıyor. Devlet kendi eliyle piyasada haksız rekabet yaratıyor, TOKİ tekeli oluşturuyor.

Bunun içindir ki; 2022'de inşaat sektörü birinci ve ikinci çeyrekte GSYH' büyümenin çok altında kaldı ve 3.çeyrekte de yüzde 14,1 oranında daraldı.

Hükümet kamu bankalarını da konut popülizminde kullanıyor. Ucuz kredi ile konut edindirme diyor ve fakat konut fiyatları bir gecede fırlıyor.

Hükümetin yanlış konut politikasına pandemi de eklenince konut fiyatları balon yaptı. 2021 Kasım ayı ile 2022 Kasım arasında son bir yılda konut fiyatları Borsa ile yarıştı. 2022 yılında, finansal yatırım araçları zarar getirdi. Borsa yüzde 46, 71, konutlar ise daha yüksek yüzde 54 oranında reel getiri sağladı.

BAZI YATIRIMLARDA 2021 KASIM AYINDAN 2022 KASIM'A BİR YILLIK REEL GETİRİ ORANLARI	
MEVDUAT FAİZ	-38,11
BIST 100	46,71
DOLAR	-5,59
EURO	-15,58
ALTIN	-10,42
KONUT	54

Son beş yılda da konut fiyatlarında reel artış, altından sonra ikinci sırada geliyor. 2017 sonunda altına 100 lira yatıranın parası , 2022 sonunda satın alma gücü olarak 200,84 lira oldu. Konuta 100 lira yatıranların parası ise 178,26 lira oldu.

Bugün bırakın asgari ücretliyi, normal işçi ve memurun aylık taksitle konut alma imkanı tamamıyla ortadan kalktı.

Öte yandan, Hükümetin konutu rant alanı olarak görmesi üstüne pandemi de gelince son beş yılda konut fiyatları reel olarak finansal yatırım araçlarına göre daha fazla arttı. (Aşağıdaki tablo)

2017 SONUNDA 100 TL'LİK YATIRIMIN 2022 SONUNDA REEL DEĞERİ NE OLDU?	
	2022 SONU REEL DEĞERİ
MEVDUAT FAİZ	58,63
BIST 100	138,51
DOLAR	140,91
EURO	131,95
ALTIN	200,84
KONUT	178,26
Kaynak: TÜİK ve MB verilerinden hesaplandı.	

Öte yandan konut alan yabancıya vatandaşlık verildiği için, yabancıya satışlar yüzünü doğuya döndü. 2022 yılında Ruslara 16 bin 312 konut satıldı. İkinci sırada 14 bin 250 konut ile Arap ülkeleri ve üçüncü sırada İran geldi. 2017 öncesi batı ülkeleri ilk sırada

idi. Türkiye'nin demokrasi ve hukukun üstünlüğünde geri düşmesi ile batı ülkelerinden talep düştü. 2022 tüm batı ülke vatandaşları yalnızca 5090 konut aldı.

YABANCIYA KONUT SATIŞI (2022)	
ÜLKE	ADET
RUSYA	16 312
ARAP EMİRLİKLERİ	14 350
İRAN	8 223
BATI	5 090
TÜRKİYE	4 032
UKRAYNA	2 574
AFGANİSTAN	1 732

Sonuç olarak; devletin görevi sosyal konut yapmaktır. Bugünkü iktidar ise konutu rant kapısı yaptı.

İbrahim Kahveci

5 milyar dolarlık serüven

Bir zamanlar “**IMF 5 milyar dolar istiyor dediler, verin dedim**” noktasından geldiğimiz yere bakın...

Dünkü haberi aynen alıyorum:

*Suudi Arabistan Finans Bakanı Muhammed Al Jadaan, Türkiye, Pakistan, Mısır gibi ‘**savunmasız**’ ülkeleri desteklemeye devam edeceklerini belirtti. Davos’ta konuşan Jadaan “Bu ülkelere ciddi yatırımlar yapıyoruz ve yatırımlara devam etmek için fırsat kolluyoruz” diyerek “İstikrar getirmek çok önemli” dedi.*

Vatan satmak nasıl olur sorusuna Cumhurbaşkanı Erdoğan 2015’de bakın nasıl cevap vermişti: “**Vatani satmak, yüksek faizle, yüksek enflasyonla, kötü yönetimle ülkenin ve milletin kaynaklarını heba etmekle olur**”

Yüksek enflasyon

Yüksek faiz

Kötü yönetim

Kaynakları heba etmek...

2015 yılında iç borç faizi yüzde 7,0’lerde ve dış borçlanma faizi de yüzde 5,0’lerde seyrediyordu.

Burada bir ayrıntı önemlidir: İç borçlanmada kaynaklar genelde yurtiçinde dağılmaktadır. İç borçlanma gideri yine büyük oranda ülke içinde gelire dönüşmektedir. Ama dış borçlanma öyle değil... Dış borçlanmanın faiz gideri bu ülkeden yabancı ülkelere kaynak transferidir. Net değer eksilmesi anlamına gelir.

Yine Cumhurbaşkanı **Erdoğan** **“borç alan emir alır”** diyerek ülke ekonomisinin milli duruş açısından güçlü olması gerektiğini söylemişti. Hatta bu çerçevede **“Para, tıpkı bayrak gibi tıpkı milli marş gibi bir ülkenin gücünü itibarını bağımsızlığını simgeler. Paranın itibarı milletin itibarıdır”** demişti.

***Bugün nereye geldik? BAE ve Suudi Arabistan’ın araya girmesi ile katil, darbeci SİSİ ile tokalaşmak durumunda mı kaldık? Bir ara Trump’ın yazdığı mektubu hatırlıyor musunuz? Benzer senaryolar tekrar mı ediyor?

Acaba ‘savunmasız ülke’ ne demek? Hani bir dönem eski MÜSİAD Başkanı demişti ya “40 milyar doları olan ülkenin yarısını satın alır”... Fırsat bu anlama mı geliyor?

Bir dönem İMF 5 milyar dolar istedi verin dedim noktasından Suudi Arabistan 5 milyar dolar verecek alın dedim noktasına mı gelmiş oluyoruz?

Bu ülkede muhalefet tabiri caiz ise her yönü ile hain ilan ediliyor. Oysa asıl büyük bağımsızlık hamlesi ülke ekonomisinin güçlü duruşu ve bu duruşa bağlı olarak güçlü politik manevra alanı ile olur.

Mesela savunma sanayinde elde ettiğimiz büyük başarılar neden diğer alanlara sirayet etmiyor? Neden teknolojik değişimi yapamıyoruz.

Burada Boğaziçi Üniversitesi aslında önemli bir gösterge... Bilimle, fikirle sorunu olan bir yönetimimiz var... Bina yapıyor ama içini dolduramıyoruz. Üniversitelerimizin binası güzel ama içleri ne halde... Adalette saraylarımız güzel ama içleri ne halde... Futbolda bile statlarımız güzelleşti ama başarımız ne halde...???

Ortada müthiş bir tezat var.

Bağımsız ve güçlü siyaset diyoruz ama uygulama nerede? Bir ülkenin duruşu için ekonomik güç çok önemli dedik ya... 5 milyar dolar serüveni Türkiye’nin geldiği durumu göstermiyor mu?

19 Ocak 2023, Perşembe

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

14 Mayıs'ta küresel güçlerin şansı var mı?

Dün Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın tarihi bir grup toplantısına şahitlik ettik. **Erdoğan**, çeşitli dönemlerde siyasete kazandırdığı ve bugün 6'lı masanın kirli ayağı rolünü oynayan figüranlara haddini bildirdi.

Siyasetin nankör bir meslek olduğunu biliyorduk ama bu kadarını da tahmin etmiyorduk. **Erdoğan**'ın geçmiş dönemde cumhurbaşkanı, başbakan, bakan ve milletvekili yaptığı isimlerin Türkiye düşmanlığına soyunması gerçekten ibret verici bir durum.

Buna son örnek, Kandil ağzıyla siyaset yaparak PKK'nın oylarına göz kırpan **Ali Babacan**. **Erdoğan**'ın **Babacan** hakkındaki sözleri yenilir yutulur gibi değildi:

"Bu ahlaksız çıkmış, geleceklermiş de hesabını soracaklarmış. Rekabetin oluşması lazım. Sen git çocuk bezi satmaya devam et, senin işin değil bu. 15 sene yanımda bulundu ama demek ki benden bir şey alamadı."

Ahmet Davutoğlu'na gelince... Normal şartlarda Cumhurbaşkanı'nın bu sözlerini başka biri işitse insan içine çıkamaması lazım:

"Yanında bir tanesi daha var, o da öyle. Bizden üniversite istediler, vakıflarına üniversite tahsis yaptım. Kendisi ne zaman başbakanlık koltuğuna oturdu, o tahsis yapılan yeri bilabedel vakfına mülk edindi. Biz de bu üniversiteyi, yolsuzlukları nedeniyle aldık, devletimize mal ettik. Türkiye'de başka örneği yok. Kalk sen bunu milletimize bir anlat bakalım."

DÜNYANIN GÖZÜ TÜRKİYE'DE OLACAK

Tüm dünya, Türkiye'deki seçim sürecini yakından izliyor. Washington Post, **"Dünyanın en önemli seçimi"** derken The Economist, **"Erdoğan karşısında şansları yok"** şeklinde analizlere yer veriyor.

Ama ben küresel güçlerin pes edeceğini zannetmiyorum. Önümüzde yaklaşık 4 ay

19.01.2023

var. Muhalefetin bütün beceriksizliğine rağmen **Erdoğan**'ın önünü kesmek için elinden geleni yapacaklarına eminim.

FETÖ'cüler, PKK'lılar, darbe heveslileri, 6'lı masanın aktörleri, kukla cumhurbaşkanı olmak için bekleyen siyasi aktörler topyekûn 14 Mayıs'ta bu "**küresel çete**"yle birlikte hareket edecektir.

Ama Türk seçmenin ferasetinden de hiç şüphem yok. 73 yıl önce 14 Mayıs'ta "**Yeter! Söz milletindir!**" diyen **Menderes**'e desteğini veren bu millet, yine bir 14 Mayıs sabahı sandığa giderek bu kirli tezgâhı bir kez daha bozacaktır.